

Analyser om utbildning och arbetsmarknad **Sysselsättningen 2030 – kan dagens försörjningsbörda bibehållas** **2012:4**

UF0521

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	3
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration.....	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider	5
1.2.	Fullständighet.....	5
B.2	Tillförlitlighet.....	5
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	6
2.2.4	Svarsbortfall	6
2.2.5	Bearbetning	6
2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8

B.3	Aktualitet	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	9
5.1	Spridningsformer	9
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Upplysningstjänster	9

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Analyser och prognoser om utbildning och arbetsmarknad

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja, men statistiken är inte s.k. *officiell statistik*.



För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24 300, 115 81 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Anna Wilen, Eric Hellsing
Telefon: 08-506 940 79, 08-506 943 16
Telefax: 08-506 947 72
E-post: (AW) fornamn.s.efternamn@scb.se,
(EH) fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24 300, 115 81 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Anna Wilen, Eric Hellsing
Telefon: 08-506 940 79, 08-506 943 16
Telefax: 08-506 947 72
E-post: (AW) fornamn.s.efternamn@scb.se,
(EH) fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Statistiken har personuppgifter som grund men dessa gallras i samband med att aggregat och beräkningar är genomförda.

A.9 EU-reglering

Statistiken omfattas inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syftet med rapporten är att redogöra för vad som krävs för att försörjningsbördan (befolkningen/förvärvsarbetande 16-74 år) ska kunna bibehållas på dagens nivå fram till år 2030. Rapporten redogör för hur den framtida sysselsättningen och försörjningsbördan påverkas om äldre, yngre, utrikes födda respektive kvinnor arbetar mer i framtiden. Prognosinstitutet vid SCB gör analyser och prognoser på lång sikt beträffande utvecklingen på arbetsmarknaden. Ingen liknande rapport har tidigare publicerats.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av utredare, forskare samt andra som arbetar med analys inom arbetsmarknadsområdet.

A.12 Uppläggning och genomförande

I rapporten redovisas ett antal olika scenarier över den framtida sysselsättningsutvecklingen och den s.k. försörjningsbördan. Scenarierna sträcker sig till år 2030. I respektive scenario görs antaganden om framtida förvärvsfrekvenser för olika grupper i befolkningen. Fokus ligger på följande fyra befolkningsgrupper; äldre, yngre, utrikes födda och kvinnor.

För att belysa vad befolkningsförändringarna betyder för landet i stort har ett vanligt mått använts, där den totala befolkningen sätts i relation till antalet

förvärvsarbetande. Måttet kallas för *försörjningsbörda* och mäts som totalbefolkningen/antal förvärvsarbetande 16-74 år.

I grunden för framskrivningarna av antal förvärvsarbetande ligger SCB:s senaste befolkningsprognos från maj 2012. Denna prognos anger hur befolkningens storlek och sammansättning förväntas utvecklas till år 2030.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Ej relevant eftersom rapporten *Sysselsättningen 2030 – kan dagens försörjningsbörda bibehållas?* är av engångskaraktär.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen har individ som objekt men omfattar en population med en delpopulation;

- Sveriges folkbokförda befolkning, 0+ år under den period som framskrivningen avser
- Sveriges folkbokförda befolkning i åldern 16-74 år under den period som framskrivningen avser
-

1.1.2 Variabler

Undersökningen redovisar förvärvsarbetande.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas som *antal*, *andel* och som *försörjningsbörda*, dvs. antal personer som en förvärvsarbetande individ, teoretiskt sett, måste kunna försörja inklusive sig själv. Försörjningsbördan definieras som:

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter kön, ålder och inrikes respektive utrikes födda.

1.1.5 Referenstider

Framtidsscenarierna har befolkningen den 31 december 2011 och förvärvsarbetande i november 2010 som utgångspunkt. Prognostiden sträcker sig fram till år 2030.

1.2 Fullständighet

Scenarierna bygger på totalräknad statistik över befolkningen och dess sysselsättning. Scenarierna över antal förvärvsarbetande avser hela arbetsmarknaden, 16-74 år. Se vidare i *Beskrivningen av statistiken (BaS)* för Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS, www.scb.se/am0207.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Scenarierna behandlar framtiden och tillförlitlighetsmått i vanlig mening kan därför inte beräknas. I stället är principen att göra alternativa beräkningar, så kallade scenarier, och tydligt redovisa förutsättningar och antaganden för att ge

användaren möjlighet att göra egna bedömningar av osäkerheten.

SCB:s senaste befolkningsprognos från 2012 utgör grunden för beräkningarna. Denna innehåller av naturliga skäl en viss osäkerhet. Det som påverkar befolkningen i de yrkesaktiva åldrarna är främst antagandet om den framtida migrationen till Sverige. Den framtida migrationen är samtidigt den del av befolkningsprognosen som är svårast att förutse. In- och utvandringen påverkas såväl av förhållanden inom som utanför landet. Se vidare *Beskrivningen av statistiken (BaS)* för Befolkningsframskrivningar, www.scb.se/be0401.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Framskrivningen baseras på totalräknade register och är därmed inte påverkad av osäkerheter p.g.a. urval.

2.2.2 Ramtäckning

Rapporten bygger på befolkningsstatistiken (RTB) då både befolkningsframskrivningarna och den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken har den som grund. Alla täckningsfel som finns i RTB finns således även i denna statistik. Befolkningsregistrets kvalitet är beroende på anmälningar från allmänheten. Anmäls t.ex. inte utflyttning från Sverige överskattas befolkningens storlek. Se vidare Befolkningsstatistikens *Beskrivningen av statistiken (BaS)*, www.scb.se/be0101, och BaS för Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, www.scb.se/am0207.

2.2.3 Mätning

För osäkerheter i källregistren hänvisas till respektive *Beskrivning av statistiken (BaS)* för Befolkningsstatistiken, www.scb.se/be0101 och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, www.scb.se/am0207. Se även BaS för Befolkningsframskrivningar, www.scb.se/be0401.

2.2.4 Svartsbortfall

Statistiken bygger på totalräknade register och svartsbortfall i egentlig mening förekommer inte.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

Statistiskrapporten över den framtida sysselsättningen berörs inte av några fel p.g.a. dataregistrering, kodning och granskning/rättning som inte redan kan ha skett i ursprungsregistret, se vidare i respektive *Beskrivning av statistiken (BaS)* för Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, www.scb.se/am0207 och Befolkningsframskrivningar, www.scb.se/be0401.

Andra bearbetningsfel beror på den ”männsliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”männsliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks. Bearbetningarna för denna statistik är helt PC-baserade och de manuella momenten är få. Resultaten kontrolleras noggrant för att upptäcka misstag att korrigera och inga kända fel från bearbetningsfasen finns kvar.

2.2.6 Modellantaganden

För att ge en bild av vilka effekter olika förändringar i antagandena ger på statistiken, har flera olika framtidsscenarioer beräknats. Förändringarna i antagandena berör den förvärvsarbetande befolkningen. Den totala befolkningen utgår från samma befolkningsprognos i alla scenarierna. Nedan presenteras antagandena för de olika scenarierna. För information om antaganden för befolkningsprognosen hänvisas till *Befolkningsframskrivningar*, www.scb.se/be0401.

Nollscenario: Oförändrade förvärvsfrekvenser

I nollscenariot antas förvärvsfrekvenserna år 2030 för inrikes och utrikes födda män och kvinnor i respektive ettårsklass vara desamma som år 2010. Således påverkas nollscenariot endast av den demografiska utvecklingen enligt befolkningsprognosen. Detta scenario används som en referens när resultaten från övriga scenarioer analyseras.

Scenario 1–4: Äldre arbetar längre

I dessa scenarioer antas att äldres deltagande på arbetsmarknaden fortsätter att öka. I scenario 1–4 antas äldre arbeta ett, två, tre respektive fyra år längre år 2030. I scenariot där äldre arbetar ett år längre antas att 61-åringarna år 2030 arbetar som 60-åringar år 2010, 62-åringar som 61-åringar och så vidare upp till 74 år. I scenariot att äldre arbetar två år längre antas att 62-åringarna år 2030 arbetar som 60-åringarna år 2010, 63-åringarna som 61-åringarna och så vidare upp till 74 år. På motsvarande sätt görs antaganden när äldre arbetar tre respektive fyra år längre. Antaganden görs separat för inrikes och utrikes födda män och kvinnor.

Scenario 5–7: Yngre börjar arbeta tidigare

I scenario 5–7 antas yngre (24–30 år) börja arbeta ett, två respektive tre år tidigare än i dag. Ingen förändring antas ske bland de som är yngre än 24 år. Utbildningsnivån höjs konstant det kan därför vara svårt att motivera att ungdomar under 24 år i framtiden kommer in på arbetsmarknaden tidigare än i dag.

I scenario 5, som innebär att yngre börjar arbeta ett år tidigare, antas 24-åringarna år 2030 arbeta som 25-åringarna år 2010, 25-åringarna som 26-åringarna och så vidare upp till drygt 30 års ålder. I scenario 6, yngre börjar arbeta två år tidigare, antas 24-åringarna år 2030 arbeta som 26-åringarna år 2010, 25-åringarna som 27-åringarna o.s.v. upp till drygt 30 års ålder. På samma sätt sätts antaganden för scenario 7, yngre börjar arbeta tre år tidigare. Antaganden görs separat för inrikes och utrikes födda män och kvinnor.

Scenario 8–10: Utrikes födda arbetar i större utsträckning

I dessa scenarioer antas utrikes föddas förvärvsfrekvenser närma sig inrikes föddas. Skillnaden i förvärvsfrekvens mellan inrikes och utrikes födda män och inrikes och utrikes födda kvinnor antas i scenario 8 reduceras med en fjärdedel i respektive

ettårsklass. I scenario 9 antas skillnaden halveras och i scenario 10 antas skillnaden reduceras med tre fjärdedelar till år 2030.

Scenario 11–12: Kvinnor arbetar i större utsträckning

I dessa scenarier antas förvärvsfrekvensen för inrikes respektive utrikes födda kvinnor närma sig den för inrikes respektive utrikes födda män. I scenario 11 antas skillnaden i förvärvsfrekvens mellan könen i respektive ettårsklass halveras och i scenario 12 antas kvinnor förvärvsarbeta i lika stor utsträckning som män.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Eftersom statistiken över försörjningsbördan är en prognos och bygger på totalräknat dataunderlag beräknas inga osäkerhetsmått i vanlig mening i form av konfidensintervall för slumpmässiga urvalsfel. Istället kan resultaten från de olika scenarierna ses som en form av känslighetsanalys där man ser hur olika antaganden om framtida förvärvsfrekvenser påverkar prognostiserat antal förvärvsarbetande.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Rapporten *Sysselsättningen 2030 – kan dagens försörjningsbörda bibehållas?* är av engångskaraktär och ingen ny motsvarande rapport är planerad. Rapporten publiceras i serien *Utbildning och forskning*, där varje rapport är av engångskaraktär. Rapporter i denna serie utkommer intermittent med några rapporter per år.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden ska beräknas från statistikens referenstid fram till publiceringsdatum för statistiken. För prognoser blir detta dock inte meningsfullt utan får istället mätas från aktualiteten på de utgångsdata som används i beräkningarna. För statistiken över den beräknade försörjningsbördan 2030 blir då framställningstiden ca 6 månader.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades i enlighet med publiceringskalendern för Sveriges officiella statistik, www.scb.se.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Ej relevant eftersom rapporten är av engångskaraktär.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla redovisningsgrupper har god jämförbarhet. Statistiken för år 2010 grundar sig på en totalundersökning och är dessutom en tillbakablick och har därför en relativt liten osäkerhet medan statistiken för år 2030 är prognoser och därmed har större osäkerheter.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

I rapporten *Trender och Prognoser 2011*, www.scb.se/uf0515 redovisas en prognos över antal förvärvsarbetande till 2030. Likaså i *publikationen Arbetskraftsprognos 2009 - Utvecklingen till år 2030 enligt två scenarier*, www.scb.se/uf0516. Statistik över befolkningsförändringar presenteras i *Befolkningsframskrivningar*, www.scb.se/uf0401.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten publiceras i temarapporten *Sysselsättningen 2030 – kan dagens försörjningsbörda bibehållas?* Rapporten finns i elektronisk form (pdf) på SCB:s webbplats.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras med diagram och tabeller samt beskrivande och analyserande text.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)* som finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0515.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Intresserade kan vid förfrågan få tillgång till antaganden och prognosresultat i de olika scenarierna.

5.5 Upplysningstjänster

Anna Wilén, 08-506 940 79, fornamn.s.efternamn@scb.se
Eric Hellsing 08-506 943 16, fornamn.efternamn@scb.se

Statistiska centralbyrån
Prognosinstitutet
Box 24 300
104 51 STOCKHOLM